

PUNSKÉ VÁLKY

PRVNÍ PUNSKÁ VÁLKA

Římané se mění v námořní velmoc

Římanům bylo jasné, že pro boj s Kartágem si musí vytvořit vlastní loďstvo. Jak jinak by čelili námořní velmoci? A tak do té doby suchozemský národ vykročil i na moře. Údajně podle vzoru cizí ztroskotané lodi postavili Římané za 60 dní vlastní flotilu o 120 lodích. Byli si však vědomi, že nemají dostatečné zkušenosti v námořních bitvách. Proto **vymysleli novou taktiku**. Rychle se přiblížili k lodi nepřítele a pak spustili můstek s hákem na nepřátelskou palubu. Po můstku přeběhli vycvičení římské legionáře a **boj pak probíhal jako na souši**. Římská taktika slavila úspěchy.

První punská válka probíhala v letech 264 – 241 př. Kr. Jednou bitvu vyhráli Římané, jednou Kartaginci, vojenské štěstí se střídalo na obou stranách. Boje se odehrávali především **na Sicílii**. Tady se vylodil kartáginský vojevůdce **Hamilkar** zvaný Barkas (Blesk) s armádou posílenou o 140 válečných slonů. Kartágo bylo poraženo a prosilo o mír. Římané, jisti si vítězstvím, odmítli. Tentokrát se ale štěstí od nich na dlouho odvrátilo: Římané byli poraženi na souši i na zemi a pomocné koráby se zásobami rozmetala bouře. Římské ztráty dosahovaly už 40 000 mužů, státní pokladna zela prázdnotou a na stavbu nového loďstva nebyly prostředky. Teď se však mělo ukázat, že Římané mají vlasteneckého ducha. Z dobrovolných sbírek občanů zakrátko vyrostlo nové **silné loďstvo**, které vybojovalo u Aegatských ostrovů rozhodující bitvu. Po ní už **Kartágo** nemělo sílu pokračovat ve válce. **Odevzdalo Římu Sicílii a zaplatilo i válečnou náhradu** v obrovské výši 3 200 talentů stříbra (1 talent = asi 26 kg).

Náhradu za ztracená území na Sicílii a Sardinii si Kartaginci našli v Hispánii (dnešní Španělsko). Vybudovali tam Nové Kartágo a podmanili si řadu kmenů. A právě zde měla začít za necelých 20 let druhá punská válka.

DRUHÁ PUNSKÁ VÁLKA

Římané se s nedůvěrou dívali na růst moci Kartága **v Hispánii**, kde se stal velitelem punského vojska syn obávaného Hamilkara mladý **Hannibal**. Ten si za svůj životní cíl zvolil odvetu za porážku svého otce i rodného města. Tak začala **2. punská válka** (218 – 201 př. Kr.).

Přes Alpy

Hannibal z Hispánie překročil Pyreneje a uskutečnil pochod, který mu přinesl více slávy než všechny vítězné bitvy. V čele armády **přešel velehory Alpy**, kde nevedla tenkrát jediná schůdná cesta. Jeho žoldnéři, vesměs zvyklí na žhavé africké podnebí, se brodili sněhem a ledovými horskými

bystřinami, kosily je laviny i léčky horských kmenů. Za 33 dní pochodu z Hispánie ztratil Hannibal na 30 000 mužů. **Nečekaně se však objevil na severu Itálie** a pro Římany to byl doslova šok. V bitvě u vesnice Cann Hannibal **připravil Římu největší porážku v jeho historii**. Ale ducha Římanů nezlomil. Římané povolali do zbraně všechny muže nad 17 let, dvě legie postavili dokonce z otroků a do vojska zařadili i na 6 000 omilostněných zločinců. **Boj na život a na smrt proti Kartágu pokračoval.**

Jediný muž zachránil stát

Ještě na jaře roku 211 př. Kr. přitáhl Hannibal až k Římu. Po jeho ulicích znělo zděšené: „*Hannibal ante portas!*“ (Hannibal před branami!). Velký vojevůdce se však u druhého milníku na proslulé silnici via Appia obrátil, aby se k Římu už nikdy nepřiblížil. Nikdo neví, proč to učinil. Došlo tím nejen ke **zlomu v Hannibalově tažení, ale v celé válce**. Taktika, kterou prosazoval římský vojevůdce Fabius zvaný Loudal, začala slavit úspěchy. Spočívala ve vyhýbání se rozhodujícím bitvám s Hannibalem a vyčerpáváním soupeře v drobných šarvátkách. Navíc **pobyt Hannibala v Itálii stál Kartágo každý rok mnoho peněz**. V Kartágu rostla nespokojenost. Fabius získal mezi Římany obdiv. Později se dokonce tvrdil, že: „*Jediný člověk váháním zachránil stát!*“

Nakonec byl Hannibal odvolán do Afriky. V čele Římanů stanul schopný vojevůdce Publius Cornelius Scipio. Po vylodění v Africe zvítězil nad punským vojskem a svůj úspěch opakoval i roku 202 př. Kr. v bitvě u Zamy, kde utrpěl Hannibal svou jedinou, ale rozhodující porážku. **Druhá punská válka skončila kapitulací Kartága**. To přišlo o dobytá území a smělo si ponechat jen 10 lodí. Bez souhlasu Říma nesmělo dokonce vést války ani se svými sousedy. Scipio se vrátil triumfálně do Říma a obdržel čestný přídomek Africanus.

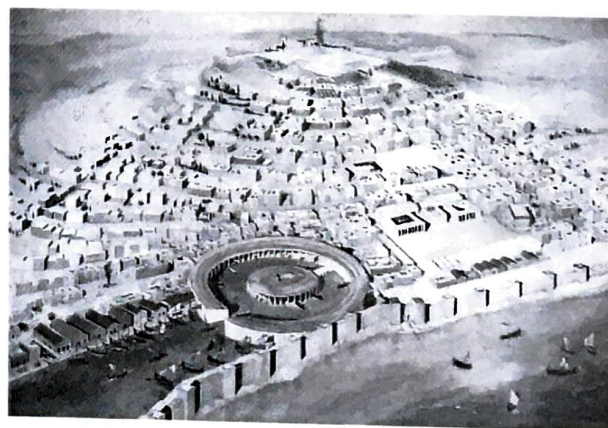
TŘETÍ PUNSKÁ VÁLKA

Po porážce Kartága ve 2. punské válce se obrátil zájem Říma na východ. Nejprve přišla na řadu Makedonie. **Římané Makedonce na hlavu porazili** a jejich zemi rozdělili. Současně Římané bojovali i se syrskou říší Seleukovců. I tady slavili vítězství. Římané tak poprvé **vkročili do Asie**.

I když Kartágo již představovalo pro Řím jen obchodního konkurenta, jehož se nebylo třeba obávat, dny města byly stejně sečteny. Svou zásluhu na tom měl i senátor Cato Starší, který povzbuzoval nenávist proti Kartágu a každý svůj projev v senátu končil slovy: „*Ostatně soudím, že Kartágo musí být zničeno!*“

Zničení Kartága

Záminkou pro konečné zúčtování se stala válka mezi Numidií a Kartágem. Kdy numidský král vyprovokoval Puny k válce. Oni tím porušili smlouvu (válčit totiž mohli jen se souhlasem Římanů). Dva roky Punové čelili ohromné římské přesile. Ale jeho poslední dny se neodvratně blížily. Roku 146 př. Kr. **Římané město dobyli**. Obyvatelé byli dílem vyvražděni, dílem prodáni do otroctví. **Kartágo pak Římané rozbořili do základů**. Zpustošené místo prokleli a oseli solí, aby už nikdy nebylo úrodné.

Ve stejném roce skončilo i **podmanění Řecka**. V polovině 2. století př. Kr. už **neměl Řím v celém Středomoří vážného protivníka**. Záhy ovládli i Hispánii a římská říše se tak rozkládala od Gibraltaru po Malou Asii. Z podmaněných území získával Řím nejen peníze (daně a poplatky), ale také potřebné suroviny (drahé kovy, dřevo, obilí a další potraviny), levnou pracovní sílu (otroky) a vojáky do své armády.